

DÖVLƏT STRATEGİYASI PEŞƏ-İXTİSAS TƏHSİLİNDƏ KÖKLÜ İSLAHATLAR TƏLƏB EDİR

*Təhsil Problemləri İnstitutunun peşə-ixtisas
təhsili şöbəsinin müdürü, əməkdar müəllim*

həmin institutun böyük elmi işçisi

Key words: vocational education, strategy, international practice, technology, program, training of personnel.

Beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan ilk peşə-ixtisas təhsili sisteminin islahat siyasəti və strategiyasının mərkəzində bacarıqların inkişaf etdirilməsi, onun əmək bazarının

tələbatlarına və iş yerində əmək fəaliyyətinin məqsədlərinə istiqamətlənmiş sistemə çevrilməsidir. Bu cür sistem, əsasən, təlimin razılaşdırılmış nəticələrindən və təlim prosesinin keyfiyyətindən çıxış edərək formalaşdırılmalıdır.

Dövlət Strategiyasının mühüm xüsusiyyətlərindən biri də ondan ibarətdir ki, ilk peşə-ixtisas təhsili sistemində tədrisin məzmununun müasirləşdirilməsi əmək bazarının geniş müstəvisində əhatə olunur. Bu, o deməkdir ki, istər iqtisadi, istərsə də sosial baxımdan uğurlu və səmərəli peşə təhsili sisteminin formalaşması və fəaliyyət göstərməsinə zəmanət olan zəruri şərtlərdən biri ilk peşə-ixtisas təhsilinin məzmununun müasir əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılmasıdır.

Son zamanlar Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə ilk peşə-ixtisas təhsili sahəsində bir sıra pilot layihələr həyata keçirilmişdir.

Belə ki, 2013-2014-cü tədris ilindən ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin infrastrukturunun inkişafına yönəlmiş və dövlət-biznes partnyorluğuna əsaslanan sosial xarakterli Müasir Azərbaycan Peşəkarları Layihəsinin icrasına başlanılıb. Layihə peşə təhsili sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsinə və kadr hazırlığı prosesinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Bu layihə çərçivəsində müxtəlif dövlət və özəl, o cümlədən xarici tərəfdaşlarla əməkdaşlıq qurularaq bir sıra ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin bazasında resurs mərkəzləri yaradılıb.

Təhsil Nazirliyi kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə ixtisaslaşmış ilk peşə-ixtisas təhsil müəssisələrinin maddi-texniki və tədris bazasının müasir tələblərə uyğunlaşdırılması məqsədilə yeni texnika, avadanlıq, əyani və texniki vasitələrin alınması prosesinə start verib.

Bütün bunlarla yanaşı, Dövlət Strategiyasında göstəriləyi kimi, bu sahədə həlli vacib olan ciddi problemlər hələ də qalmaq-

dadır. İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrini bitirən şəxslərin sayı iqtisadiyyatın tələbatı ilə üst-üstə düşmür. Son illər ümumi təhsil müəssisələrini bitirən məzunların yalnız 11 faizinin ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrini seçməsi, ümumilikdə həmin pillədə təhsilə alanların cəmi 25-27 min nəfər təşkil etməsi əhalidə ilk peşə-ixtisas təhsilinə marağın aşağı olduğunu göstərir.

Dövlət Strategiyasında qeyd edildiyi kimi, ilk peşə-ixtisas və orta ixtisas təhsili kurikulumları müasir tələblərə cavab vermir. İlk peşə - ixtisas təhsilinin məzmununun təkmilləşdirilməsinə işəgötürənlərin cəlb olunması çox aşağı səviyyədədir. İşəgötürənlər kadr hazırlığı prosesində iştirak etmək, hazırlanan kadrlara dair şərtlər irəli sürmək imkanına malik olmalı və buna müvafiq olaraq cavabdehliyini dərk etməlidir.

Dövlət Strategiyası ilk peşə-ixtisas təhsili qarşısında daha mühüm vəzifələr qoyur. Bu Dövlət sənədinə əsasən keyfiyyətli və səmərəli ilk peşə-ixtisas təhsili sisteminin formalaşması üçün onun müasirləşdirilməsi istiqamətində təxirəsalınmaz işlər görülməlidir. Yeni texnologiyaları mənimsəyən, ölkənin xarici əmək bazarında rəqabət qabiliyyətinin artmasını və milli iqtisadiyyatın global iqtisadi sistemə inteqrasiyası prosesini təmin edən kadrların hazırlanması məsələlərinin həllinə bütün maraqlı tərəflər (işəgötürənlər, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri, həmkarlar təşkilatları, cəmiyyət və s.) cəlb olunmalıdır.

Hazırda Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 24 sentyabr 2012 – ci il tarixli 1518 nömrəli əmrinə müvafiq olaraq ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri tərəfindən hazırlanan və pedaqoji şuralarda baxılıb bəyənilən, razılaşdırmaq üçün Təhsil Problemləri İnstitutuna və Təhsil Nazirliyinə göndərilən mövcud tədris plan və proqramlar fənyönümlü olduqlarından əmək bazarının müasir tələblərini ödəmir. Həmin fənyönümlü tədris plan və proqramların ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisələrində tətbiqi zamanı

çoxlu nöqsanlara yol verildiyini nəzərə alsaq, mövcud formada onların keyfiyyətə necə mənfi təsir göstərməyini anlamaq çətin deyil. Nəticədə ilk peşə-ixtisas təhsilinin keyfiyyəti zamanın tələblərindən geri qalır. Peşə təhsilinə maraq azalır, yaxud peşə ixtisas təhsili almış şəxs əmək bazarında özünə iş tapa bilmir.

Vəziyyətdən yeganə çıxış yolu Dövlət Strategiyasının tələblərinə uyğun olaraq ilk peşə-ixtisas müəssisələrindəki mövcud fənyönlü tədris plan və proqramlarını qabaqcıl ölkələrin təcrübəsində təsdiqini tapmış Kompetensiyalara Əsaslanan Modul tipli təhsil proqramları ilə əvəz etməkdir. Bu proses 120 ixtisas qrupu üzrə 700 – dən çox ixtisas üçün nəzərdə tutulduğundan və böyük-həcmli olduğundan müəyyən vaxt və vəsait tələb edir. Fikrimizcə, peşə ixtisas təhsili üzrə bu sahədə kifayət qədər potensial imkanı və təcrübəsi olan Təhsil Problemləri İnstitutunun əməkdaşları, işəgötürənlər, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri və digər maraqlı tərəflərin peşəkar nümayəndələrinin birgə səyi ilə bu işin öhdəsindən müvəffəqiyyətlə gəlmək olar.

Hazırlanmış təhsil proqramlarına (kurikulumlara) uyğun müasir dərslik və dərs vəsaitlərinin hazırlanması üçün də Dövlət Strategiyasında göstərildiyi kimi əməli tədbirlər həyata keçirilməlidir. Ona görə də yeni təhsil proqramlarına (kurikulumlara) əsaslanan müasir dərsliklərin, elektron resursların və tədris vəsaitlərinin hazırlanması və ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində alternativ dərsliklərdən istifadə mexanizminin yaradılması məqsədə müvafiqdir.

İlk peşə-ixtisas təhsili üzrə keçmiş sovet məkanında Azərbaycan dilində dərsliklərin olmaması problemi yalnız ölkəmiz müstəqillik qazandıqdan sonra həll edilməyə başlandı. Belə ki, son illərdə ilk peşə təhsili üzrə Azərbaycan dilində 33 adda dərslik və 8 adda dərs vəsaiti çap edilib peşə təhsili müəssisələrinə paylansa da problem tam həll edilməmişdir. Bu məsələ ilə əlaqədar ilk

peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin kitabxanalarının da yenidən qurulmasına ciddi ehtiyac vardır.

Dövlət Strategiyasında xüsusi qayğıya ehtiyacı olanların təhsilinə, o cümlədən onların peşə təhsilinə xüsusi yer verilmişdir. Ona görə də:

- Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şəxslərin peşə hazırlığı və əlavə təhsilə cəlb edilməsi sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- onların cəmiyyətə integrasiyasının təmin edilməsi, seçdikləri ixtisaslar üzrə işləmələri üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi;
- əlillər üçün fərqli (xüsusiləşdirilmiş) peşə təhsili proqramlarının (kurikulumların) hazırlanması və tətbiqi;
- işəxtaran gənclərin və evdar qadınların peşə hazırlığı və əlavə təhsilini təmin etmək məqsədi ilə müvafiq kursların təşkili və digər tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- qaçqın və məcburi köçkünlər üçün peşə hazırlığını təmin etmək məqsədi ilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- cəzaçəkmə müəssisələrindəki, həmçinin cəzaçəkmə müəssisələrindən azad edilmiş şəxslərin məşğulluğunun təmin edilməsi məqsədi ilə peşə hazırlığı kurslarının təşkili və s. kimi məsələlər maraqlı tərəflərin diqqət mərkəzində olmalıdır.

Dövlət Strategiyasının tələbləri baxımından ilk peşə-ixtisas təhsili sahəsində islahatlar aparılmasında ən vacib amillərdən biri də müəllim heyətinin pedaqoji keyfiyyəti və ixtisaslarıdır. İşəgötürənlərin tam etibar etdiyi yüksək səviyyədə təhsil almış bacarıqlı müəllimlər olmadan digər amillərin, məsələn, işəgötürənlərin ehtiyaclarına uyğun səriştəyə əsaslanan təhsil proqramlarının (kurikulumların) və tədris – maddi bazanın yüksək təchizatının sistemə təsiri az olacaq. Peşə təhsili müəssisələrinin rəhbər və mühəndis – pedaqoji işçilərinin ilkin və fasiləsiz peşə təhsili (FPT) nümunəvi səviyyədə olmasa, onlar işəgötürənlərin mövcud və gələcək tələblərini ödəyə bilməzlər.

Hazırda Azərbaycanda ilk peşə-ixtisas

təhsili sahəsində ixtisas fənn müəllimləri və istehsalat təlimi ustaları üçün ilkin təlim mövcud deyildir. İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində də əksər ixtisas fənn müəllimləri və istehsalat təlimi ustaları (bundan sonra ixtisas müəllimləri adlandırılacaq) müxtəlif universitetləri və orta ixtisas təhsili müəssisələrini bitirmiş və müəllim üçün vacib olan müasir təlim-tədris metodologiyası üzrə bilik və bacarıqlara malik deyillər.

Ona görə də təhsilalanlarla münasibət qurmaqda çətinliklərlə üzləşir və təhsilalanlara verilən təhsilin səviyyəsi qənaətləndirici olmur. Qeyri-pedaqoji ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində pedaqogika və təlim metodikası tədris edilmir.

Beləliklə, peşə təhsili müəssisələrində ixtisas fənn müəllimləri ali təhsilli, istehsalat təlimi ustaları isə ali və ya orta ixtisas təhsilli olsalar belə, onların təlim texnologiyaları barədə anlayışları kifayət deyildir. Təlim almış peşəkar müəllim hədəf auditoriya üçün ən uyğun yanaşmanı seçməyi bacarmalıdır. Mövcud sistemdə isə əsas diqqət hələ də sinif otaqlarında mühazirələr vasitəsilə biliklərin ötürülməsinə və praktik dərslərin emalatxanalarda tədris edilməsinə yetirilir. Belə metodologiya hədəf auditoriyanın ehtiyaclarına uyğun deyildir.

Odur ki, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisas fənn müəllimləri və istehsalat təlimi ustalarının yenidən hazırlanmasını və ixtisasının artırılmasını həyata keçirəcəyi baza təhsil müəssisələri və biznes qurumlarının müəyyən edilməsi və onların bazasında müəllim və ustalar üçün mütəmadi olaraq seminar – treninqlərin keçirilməsinə ehtiyacları vardır.

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində şagirdlərin öz təhsillərinə görə daha çox məsuliyyət daşması məqsədi ilə təkcə müəllimin onlara verdiyi məlumat və biliklərdən asılı olmamaları üçün daha müvafiq tədris mühiti yaratmağa nail olmalıyıq. Şagirdləri öz ixtisasları və pedaqoji sahədəki yeniliklərlə çevik formada tanış etmək, bu yeniliklərin

təlim prosesinə operativ olaraq tətbiqinə nail olmağın əhəmiyyəti təkzib edilməzdir.

Ona görə ki, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər və mühəndis – pedaqoji işçilərinin mövcud ixtisasartırma sistemi sürətlə dəyişən, inkişaf edən və diversifikasiyaya məruz qalan iqtisadi mühitdə müasir fasiləsiz peşə təhsilini təmin etmir.

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbər və mühəndis – pedaqoji işçilərinin əksəriyyəti öz tədris sahələri və ya təlim-tədris metodologiyaları üzrə müasir biliklərə malik deyillər. Müsbət təcrübəni bir peşə təhsili müəssisəsindən digərlərinə ötürmək üçün mexanizm mövcud deyil. Uzaq regionlardan Bakıya kurslara gəlmək vaxt və maliyyə vəsaiti tələb edir. Təlimin məqsədi çox vaxt müərrəd qalır. Təlimçi isə konkret kompetensiyalara malik şəxs olmadığından kursun mahiyyətini dinləyicilərə çatdırma bilmir.

Ali təhsil müəssisələrində peşə təhsili müəssisələri üçün mühəndis-pedaqoji kadrların hazırlanması da Dövlət Strategiyasından irəli gələn məsələlərdəndir.

Çünki bu gün ali təhsil müəssisələrində peşə təhsili müəssisələri üçün müəllim hazırlanmadığından bu vəzifəyə cəlb edilən müəllimləri çox böyük problemlər qarşısında qoyur. Həmin müəllimlər pedaqogika, psixologiya və metodikanın əsaslarını bil-mədiklərindən təhsilalanlarla münasibət qurmaqda, onların fəaliyyətini istiqamətləndirməkdə xeyli çətinlik çəkirlər.

Dövlət Strategiyasının əsas istiqamətlərindən biri olan təhsilin nəticələrinə görə cavabdeh, şəffaf və səmərəli tənzimləmə mexanizmlərinə malik, dövlət-ictimai xarakterli və dövlət-biznes partnyorluğuna əsaslanan idarəetmə sisteminin formalaşdırılması istiqaməti peşə təhsili sahəsində işəgötürənlərlə əlaqələrin yaradılmasının, idarəetmənin beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq yenidən qurulmasını tələb edir.

Azərbaycanın bugünkü sosial-iqtisadi inkişaf templəri, iqtisadiyyatda baş verən struktur dəyişiklikləri və texnologiyaların

inkişafı yaxın gələcəkdə peşə təhsilli mütəxəssislərə böyük tələbatın olacağını göstərir. Odur ki, ölkə iqtisadiyyatının rəqabət qabiliyyətli ixtisaslı kadrlarla təmin olunması üçün hər şeydən əvvəl dinamik təhsil sistemi yaradılmalı və bu, ilk növbədə, əmək bazarının tələblərini nəzərə ala bilən peşə təhsilində baş verməlidir. Milli iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üçün kadr hazırlığının keyfiyyətinin yüksəldilməsi əmək fəaliyyətinə və onun yerinə yetirilməsinin keyfiyyətinə tələblərin nəzərə alınması şəraitində mümkündür. Bununla əlaqədar işəgötürənlərin peşə təhsili müəssisələri məzunlarının əmək potensialı üzərinə qoyduğu tələbləri nəzərə alan yeni yanaşmaların, alətlərin və meyarların peşə təhsili sisteminin müasirləşdirilməsində tətbiqi kifayət qədər aktual məsələdir. Əmək bazarı şəraitində yalnız işəgötürənlərlə sıx tərəfdaşlıq edərək tələb edilən sayda və lazımı keyfiyyətə malik mütəxəssis hazırlığını həyata keçirmək mümkündür. Sosial tərəfdaşlıq sistemi ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinə işəgötürənlərin ehtiyaclarının daha dolğun nəzərə alınmasına imkan yaradaraq əmək bazarının konyunkturundakı dəyişikliklərə reaksiya vermək imkanı yaradır. Peşə təhsili səviyyəsinin qənaətbəxş olmaması sahibkarlığın və biznesin inkişafına mane olur.

Digər tərəfdən, əmtəə və xidmətlərin keyfiyyət normalarının dəyişməsi, texnologiyaların mürəkkəbləşməsi, rəqabətin artması peşə təhsilli kadrların peşə bacarıqlarına və səriştələrinə yeni yanaşmaların tətbiqini tələb edir. Artıq işəgötürənlər də başa düşürlər ki, dünya iqtisadi məkanına inteqrasiya prosesində işçi qüvvəsinin, xüsusilə də ilk peşə - ixtisas təhsilli kadrların ixtisasının qəbul edilmiş tələblərə cavab verməməsi özünü daha qabarıq şəkildə göstərəcəkdir. Odur ki, peşə təhsili müəssisələri biznes qurumları ilə daha sıx əməkdaşlıq etməli və əmək bazarında tələb edilən bilik və peşə bacarıqlarını dərhal kadr hazırlığı prosesində tətbiq etməlidirlər.

Peşə təhsili müəssisələrində kadr hazırlığı və göstərilən xidmətlər biznesin sürətlə dəyişən ehtiyaclarını ödəməyə yönəlməli, məzunlar isə işlə təmin olunmalıdırlar. Eyni zamanda peşə təhsili sistemi yerli işçi qüvvəsinin fasiləsiz peşə təhsilini təmin etməlidir.

Planlı iqtisadiyyat sistemində əsas əmək potensialını formalaşdıran təhsil sistemi ilə istehsalat arasında sıx əlaqə mövcud idi. Bu əlaqə istehsalat və peşə hazırlığı sistemləri arasında kəsilməz informasiya axını yaradırdı ki, bu da nəinki istehsalatın ayrı-ayrı sahələrinin, hətta konkret müəssisələrin tələbatına uyğun olaraq əmək bazarının planlaşdırılması və proqnozlaşdırılmasını təmin edirdi.

Təhsilimizin digər pillələrindən fərqli olaraq ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin bir başa metodiki xidmət orqanları yoxdur. Məsələn, ümumi təhsil məktəbləri üçün rayon (şəhər) təhsil şöbələri yanında metodiki mərkəzlər, orta ixtisas təhsili müəssisələrində metod kabinetlər fəaliyyət göstərir. İlk peşə-ixtisas təhsili sahəsində bu vəzifələri hazırda əlavə iş kimi Təhsil Problemləri İnstitutunun İlkin Peşə Təhsilinin İnkişaf Mərkəzi həyata keçirir. Fikrimizcə, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri ilə bağlanmış müqavilələr əsasında məsləhətçilərə ehtiyac var. Təhsil müəssisəsində işin cari, perspektiv və strateji planlaşdırılması barədə sualların operativ cavablandırılmasına böyük ehtiyac vardır. İlkin Peşə Təhsilinin İnkişaf Mərkəzində təcrübəli işçi qrupunun özəyi formalaşsın. Onların köməyi ilə bu işin öhdəsindən gəlmək olar.

İlk peşə-ixtisas təhsili sistemindəki problemləri müvəffəqiyyətlə həll etməkdə əsas vasitə bu təhsil pilləsində dövlətin və özəl sektorun rolunun nəzərdən keçirilməsi və yenidən bölüşdürülməsidir. Bazar iqtisadiyyatına keçdikdən sonra peşə təhsilində dövlət və özəl sektorun rolunu və bazarın ehtiyaclarına uyğun peşə təhsili strategiyasını özəl sektorun inkişaf səviyyəsi, miqyası və nə dərəcədə güclü olması müəyyən edir.

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri əsasən dövlət vəsaiti (dövlət büdcəsi) hesabına maliyyələşdirilir. Müəssisənin büdcəsinin çox cüzi hissəsi təhsil haqqları, şagirdlərin istehsalat təcrübəsindən gələn gəlir və büdcədən kənar gəlir fəaliyyətlərindən (məhsulların və xidmətlərin satışı və qısamüddətli kurslar) toplanır.

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinə dövlət büdcəsinin ayrılması illik büdcələşdirmə prosesi vasitəsilə aparılır. Büdcədən kənar gəlir gətirən fəaliyyət növləri hələ tam öyrənilməmiş maliyyə mənbəyidir. Qeyd etmək lazımdır ki, Nazirlər Kabinetinin 19 yanvar 2010-cu il tarixli 10 nömrəli qərarı ilə təhsil müəssisəsinin əlavə gəlir əldə etmək məqsədi ilə məşğul olmasına yol verilən sahibkarlıq fəaliyyəti növləri müəyyən edilmişdir.

Müşahidələr göstərir ki, mövcud büdcə sistemi daxilində ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri, ümumiyyətlə, əlavə gəlir fəaliyyətləri vasitəsilə əhəmiyyətli məbləğ toplamağa qadir deyil.

Birincisi, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri işəgötürənin malik olduğu və ya investisiya qoyacağı müasir maddi-texniki bazaya malik deyil. Buna görə də işəgötürənlər ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinə uyğun və cəlbedici tərəfdaş kimi baxmır.

Büdcədən kənar gəlirlər ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələri üçün əlavə maliyyə mənbəyinə çevrilməzdən öncə, onlara ayrılan dövlət büdcəsinin azaldılmayacağı razılaşdırılmalı və paralel olaraq ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisəsinin özünüidarəetməsi artırılmalıdır.

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisəsinin maliyyələşdirilməsinə təsir edən faktorlardan biri də şagird/müəllim nisbətidir. Belə ki, Azərbaycan sistemində hər 6-7 nəfər tələbəyə bir müəllim düşür. Bu göstərici beynəlxalq müqayisədə çox yaxşı nisbətdir. Lakin şagird/müəllim nisbətinin aşağı olması keyfiyyətli təhsil demək deyil. Maliyyə nöqtəyindən nəzərdən bu, o deməkdir ki, nəticələr xərc-

lərə nisbətdə eyni deyil.

Əminik ki, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” uğurla həyata keçirilərək, respublikamızda təhsilin, o cümlədən onun mühüm hissəsi olan ilk peşə-ixtisas təhsilinin inkişafına böyük təkan verəcək, doğma Azərbaycanımızda sənətkar hazırlığı məsələləri zamanın tələblərinə cavab verəcəkdir.

Rəyçi: prof. M.İlyasov

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2009.

2. Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı. Bakı: Çarşıoğlu, 1999.

3. Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin Konsepsiyası (Milli Kurikulu-mu). Bakı, 2006.

4. “Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq Strategiyası (2005-2006-cı illər)”. Bakı, 2005.

5. “Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq Strategiyasının həyata keçirilməsi üzrə Dövlət Proqramı (2007-2010-cu illər)”. Bakı, 2007.

6. Azərbaycan Respublikasında texniki peşə təhsilinin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı (2007-2012-ci illər)”. Bakı, 2007.

7. Abbasov Ə. Təhsil İslahatı və kurikulumların hazırlanması problemi. ARTPI-nin “Elmi əsərlər”i, Bakı, 2005.

8. Ağayev Ə. Yeni təlim metod və texnologiyalarının nəzəri və praktik məsələləri. ARTPI-nin “Elmi əsərlər”i. Bakı, 2005.

9. Bayramov Ə., Əlizadə Ə. Sosial psixologiya. Bakı: Qapp Poliqraf, 2003.

10. Qəndilov R., Əliyev A. Təhsildə yeni informasiya və kommunikasiya texnologiyaları: problemlər, prioritetlər. ARTPI-nin “Elmi əsərlər”i. Bakı, 2003.

11. Рамазанов А., Аскеров Р. и др.

Профессиональное Образование и Обучение на Южном Кавказе: на пути от выживания к эффективному функционированию национальных систем. Баку, 2008.

12. Əlizadə Ə. Müasir Azərbaycan məktəbinin psixoloji problemləri. Bakı: Pedaqogika, 2004.

13. Олейникова О., Муравьева А., Аксенова Н. Обучение в течение всей жизни и профессиональное образование. Москва, 2011.

14. Олейникова О. и др. Разработка модульных программ, основанных на компетенциях Москва: Альфа-М, 2005.

**Р.Аскеров,
М.Курбанов**

**Государственная Стратегия требует
коренных реформ в профессио-
нально-специализированном
образовании**

Резюме

В статье отражены важные вопросы, поставленные перед начальными профессиональными школами, исходящие из утверждённого 24 октября 2013-года Распоряжения Президента Азербайджанской Республики о "Государственной Стратегии в развитии образования Азербайджанской Республики".

Анализируя положение учебного процесса на сегодняшний день, кадровый потенциал, финансовые ресурсы, техническое снабжение профессиональных училищ и лицеев, готовящих специалистов, авторы пришли к выводу, что в первую очередь должны измениться настоящие учебные программы. Из-за предметонаправленности этих программ обучающиеся не могут окончательно освоить компетенции, нужные для усвоения профессии.

Несмотря на полученные ими дип-

ломы, работодатели им не доверяют, не хотят обеспечить работой. Наконец, эти люди, оставшиеся без работы, из-за дефектов в учебной программе, не могут создать себе карьеру.

Авторы, пришедшие к выводу, что "Модульная Технология", основанная на компетенциях, сыграет особую роль в подготовке специалистов, предлагают возможно скорее отказаться от предметонаправленных программ.

**R.Asgarov
M.Qurbanov**

**State Strategy demands capital
reforms in vocational education**

Summary

In the article, significant issues based on the first-vocational schools and the "State Strategy on Education Development in the Azerbaijan Republic", approved by the President of Azerbaijan Republic, and dated 24 October, 2013. The authors, exploring the staff potential of vocational schools and high schools that prepare specialist, the financial resources, the technical equipment, and finally the condition of current status of learning process, come to a conclusion that, the existing curriculum should be changed, since they are subject-oriented, and the learners can't acquire the competences proper to their profession. The authors note that, even though those students get a diploma, employers don't trust them and don't want to employ them, so these unemployed people can't build a career because of the defects in the education system. The authors, coming to a conclusion that, Competence based Module Technologies would play a great role in specialist preparation; suggest refusing subject-based programs, and starting this project as soon as possible.